

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือน

Factors Affecting to Household Loan

อรุณรัตน์ อ้อยงาม¹ และนางนภัส แก้วพลอย²

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจ ภาควิชาการเงิน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, Arunrat_oi@hotmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ ภาควิชาการเงิน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ajarnying@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการให้สินเชื่อภาคครัวเรือนการศึกษาความสัมพันธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ข้อมูลจากปริมาณสินเชื่อของภาคครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2561 โดยเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน จำนวน 144 เดือน ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือน เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Pool data) โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์แล้วนำตัวแปรต่างๆ ที่ได้มาสร้างแบบจำลองและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent variables) โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) และการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในรูปแบบสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regression) มาทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่าง ๆ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Coefficient Correlation) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือนมีความความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับอัตราผลตอบแทนรัฐบาลและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญระดับทางสถิติที่ 0.01 กับลอการิทึมปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน และ ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยนในทิศทางตรงกันข้าม

คำสำคัญ: ปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือน, ปริมาณเงินฝาก, อัตราแลกเปลี่ยน, อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล

Abstract

The purpose of this research was to study factors affecting household loan. Data from B.E. 2550 – 2561 were monthly collected for 144 months. Pool data were quantitative analyzed by statistical software package. By econometric methodology, all factors were gathered to create model and to analyze the relationship between independent and dependent variables. The independent coefficient and Pearson coefficient correlation were estimated by multiple linear regression, ordinary least squares (OLS), and statistical correlated calculation of multiple linear regression. It was found that factors affecting household debt were directly proportional to the Treasury bill with statistical significance at 0.05 level. In addition, the factors were related to logarithm of exchange rate, and logarithm of deposit amount in direct proportion with statistical significance at 0.01 level.

Keywords: Household Debt, Exchange Rate, Deposit Amount, Treasury Bill

1. บทนำ

หนี้ครัวเรือน หมายถึง เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยต่างๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยข้อมูลหนี้ครัวเรือนจะครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเก็บข้อมูลได้ ดังนั้น หนี้ครัวเรือนในที่นี้จึงไม่รวมหนี้นอกระบบ โดยทั่วไปแล้วหนี้ครัวเรือนหากอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจการเงิน เช่น การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชากร ย่อมจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ ผ่านเงินกู้ยืมที่ครัวเรือนนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภคหรือประกอบธุรกิจต่างๆ อย่างไรก็ตาม หากหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องเป็นเวลานานจนไม่สอดคล้องกับระดับรายได้ ก็อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน จนเป็นปัญหาต่อสถาบันการเงินที่ปล่อยกู้ได้ ในกรณีของประเทศไทย หนี้ครัวเรือนขยายตัวเร่งขึ้นมากในช่วงปี 2554-2555 โดยประเภทสินเชื่อที่เร่งตัวขึ้นมากที่สุด คือ สินเชื่อเพื่อเช่าซื้อรถยนต์ สาเหตุหลักที่ทำให้หนี้ครัวเรือนไทยสูงขึ้น ได้แก่ (1) นโยบายคินภายีรถยนต์คันแรกของภาครัฐ และ (2) ภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งเอื้อต่อการก่อหนี้ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น ความต้องการกู้ยืมเพื่อซ่อมแซมหลังน้ำท่วมปี 2554 และการแข่งขันปล่อยสินเชื่อรายย่อยของสถาบันการเงิน ส่วนหนึ่งเพราะธุรกิจขนาดใหญ่หันไประดมทุนผ่านการออกหุ้นกู้แทน ไม่ใช่แค่ประเทศไทยเท่านั้นที่มีปัญหาหนี้ครัวเรือนสูง แต่ปรากฏการณ์นี้ยังเกิดขึ้นกับหลายประเทศทั่วโลก ทั้งในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย และกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เช่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ โดยเฉพาะมาเลเซียซึ่งมีส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงถึงร้อยละ 87 ในปี 2013 นับว่าสูงที่สุดในกลุ่มอาเซียน โดยการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนในต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผลจากภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำจากการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐ

เนื่องจากสถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทยเริ่มปรับดีขึ้นแล้วตั้งแต่ปี 2556 โดยหนี้ครัวเรือน ขยายตัวชะลอลงต่อเนื่อง ตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและสถาบันการเงินเพิ่มความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น โดยข้อมูลล่าสุด ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2557 หนี้ครัวเรือนมียอดคงค้าง 10.22 ล้านล้านบาท ขยายตัวเพียงร้อยละ 7.7 ชะลอลงมากเมื่อเทียบกับช่วงที่ขยายตัวสูงสุด (ไตรมาสที่ 2 ปี 2555) ที่ร้อยละ 18.1 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่ร้อยละ 84.7 ส่วนหนึ่ง เพราะ GDP ที่เป็นตัวส่วนของสัดส่วนนี้ยังขยายตัวได้ต่ำกว่าการขยายตัวของหนี้

นอกจากนี้ ผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อระบบสถาบันการเงินไทยคาดว่าจะยังค่อนข้างจำกัด เนื่องจากผู้ปล่อยกู้หลักแก่ภาคครัวเรือน 3 อันดับแรก ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนรวมกันถึงประมาณร้อยละ 87 ของ หนี้ครัวเรือนทั้งระบบ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทางการและมิถุนการดูแลความเสี่ยงของตนเอง นอกจากนี้ เมื่อดูจาก วัตถุประสงค์การกู้ยืมพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อใช้ลงทุน ในสินทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ และเพื่อประกอบธุรกิจ มากกว่า นำไปใช้จ่ายส่วนบุคคล โดยในส่วนของสินเชื่อที่อยู่อาศัยและ สินเชื่อรถยนต์นั้นเป็นสินเชื่อที่มีหลักประกัน ซึ่งสถาบันการเงิน สามารถยึดเพื่อขายชำระหนี้ได้ หากผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ (อุมาพร, 2558)

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการให้สินเชื่อภาคครัวเรือน

3. วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระประกอบไปด้วยข้อมูลของปริมาณสินค้าของภาคครัวเรือน โดยแยกเป็น สินค้าทั้งประเทศโดยใช้กลุ่มของสินค้าของภาคครัวเรือน โดยใช้ข้อมูลในการศึกษาผ่านทางเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลทางสถิติแห่งชาติ โดยเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561 จำนวน 144 เดือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทฤษฎีเชิงปริมาณ (Quantitative analysis) โดยแบ่งข้อมูล ดังนี้

- 1) ดัชนีราคาผู้บริโภค โลก ใช้เป็นดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2550-2561
- 2) รายได้เฉลี่ยภาคครัวเรือนเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561
- 3) รายจ่ายเฉลี่ยภาคครัวเรือนเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561
- 4) ปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือนเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561
- 5) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยชั้นดีเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2550-2561
- 6) มูลค่าสินค้าเฉลี่ยคุณภาพเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561
- 7) อัตราผลตอบแทนรัฐบาลเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2550-2561
- 8) อัตราแลกเปลี่ยนเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวบรวมข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2550-2561
- 9) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2550-2561
- 10) อัตราเงินเฟ้อรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2550-2561

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้จะประกอบไปด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น ลอการิทึมของปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (LOG_DEP) อัตราผลตอบแทนรัฐบาล (RF) ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยน (LOG_EXC) และอัตราเงินเฟ้อ (IF) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยชั้นดี (MRR) และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI) ลอการิทึมของปริมาณรายได้ภาคครัวเรือน (LOG_RA) ลอการิทึมผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (LOG_GDP) และ ลอการิทึมปริมาณค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือน (LOG_EXP)

ตัวแปรตาม ปริมาณสินค้าของภาคครัวเรือน (Loan)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้เป็นการนำปัจจัยตัวแปรต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาหาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือน โดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคำนวณหาค่า ด้วยวิธีการสร้างแบบจำลองวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรต่างๆ ทุกตัวเพื่อรายงานค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรทุกตัว โดยการวิเคราะห์สมการเส้นตรงของแต่ละตัวแปร เพื่อใช้อธิบายความหายของค่าสถิติสำคัญในงานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตัวแปร เพื่อใช้อธิบายค่าสถิติที่เชิงพรรณนาของข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลมัธยฐาน (Median) ของข้อมูลค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลทุกตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสมการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม ดังสมการต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{LnLOAN}_{i,t} = & \alpha + \beta_1 \text{CPI}_{i,t} + \beta_2 \text{LnDEP}_{i,t} - \beta_3 \text{MRR}_{i,t} + \beta_4 \text{RF} + \beta_5 \text{CCI}_{i,t} \\ & + \beta_6 \text{LnEXP}_{i,t} + \beta_7 \text{LnGDP}_{i,t} + \beta_8 \text{LnRA}_{i,t} + \beta_9 \text{LnEXC}_{i,t} + \beta_{10} \text{IF}_{i,t} + \epsilon_i \end{aligned}$$

ในสมการถดถอยประกอบด้วย

2.1 ตัวแปร (Variable) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะประกอบไปด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้ ตัวแปรต้น ได้แก่ ลอการิทึมของปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (LOG_DEP) อัตราผลตอบแทนรัฐบาล (RF) ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยน (LOG_EXC) และอัตราเงินเฟ้อ (IF) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยขั้นดี (MRR) และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI) ลอการิทึมของปริมาณรายได้ภาคครัวเรือน (LOG_RA) ลอการิทึมผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (LOG_GDP) และ ลอการิทึมปริมาณค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือน (LOG_EXP)

2.2 พารามิเตอร์ (Parameter) หรือ ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ดังนี้ คือสัมประสิทธิ์จุดตัดแกน (สัมประสิทธิ์คงที่)

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) คือปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวแปรอิสระในสมการถดถอยที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างกันสูง ซึ่งคิดข้อมติฐานของการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ที่ตัวแปรแต่ละตัวต้องเป็นอิสระต่อกัน ถ้ามีตัวแปรอิสระในสมการถดถอยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกันอย่างสมบูรณ์ จะไม่สามารถประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยได้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสามารถวัดได้จากค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสามารถวัดค่าได้จากค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ถ้าหากตัวแปรอิสระมีค่าสหสัมพันธ์สูง กล่าวคือค่าสหสัมพันธ์ มีค่าตั้งแต่ +0.80 ถึง +1.00 หรือค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง -1.00 ก็จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีเสถียรภาพและความแม่นยำน้อยลง นั่นคือเกิดปัญหา Multicollinearity และถ้าหากปัญหาตัวแปรอิสระมีค่าสหสัมพันธ์สูง กล่าวคือถ้าค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.80 ถึง +0.80 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนไม่คงที่ของความคลาดเคลื่อน (Heteroskedasticity)

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์กันเองของความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation)

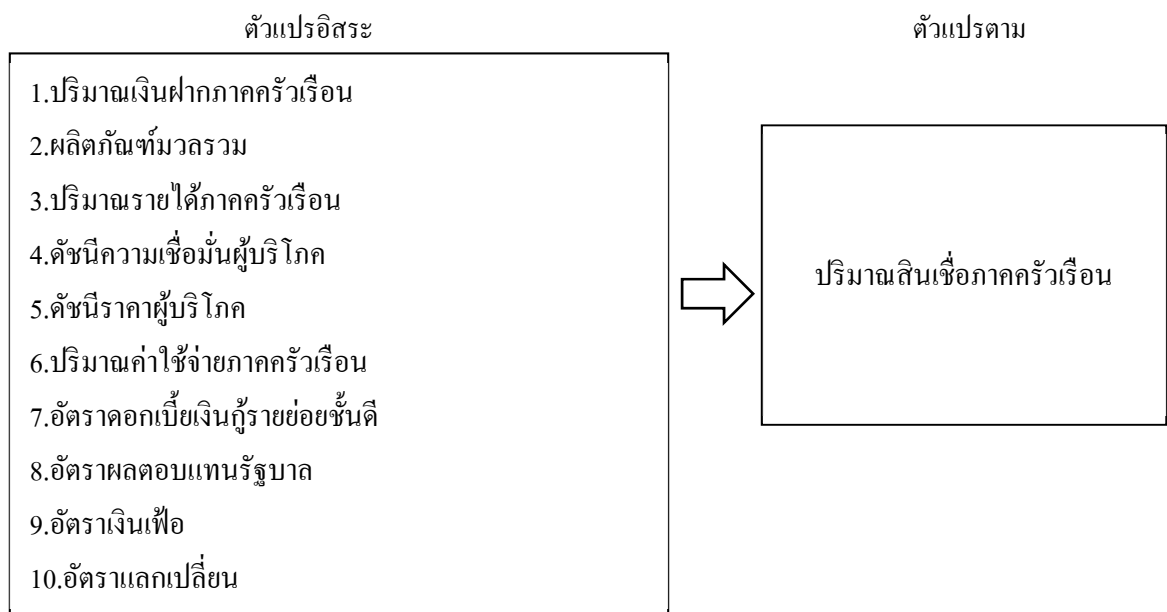

ขั้นตอนที่ 6 ปรับแก้ผลของสมการถดถอยหากพบปัญหา Heteroskedasticity และ Autocorrelation โดยใช้แนวคิดของ HAC Newey-West

ขั้นตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐานและการตีความของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอย โดยทดสอบสัมประสิทธิ์ค่าคงที่, ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความชันครั้งละ 1 สัมประสิทธิ์ และทดสอบสัมประสิทธิ์ความชันหลายครั้งพร้อมกัน

ขั้นตอนที่ 8 การเขียนรายงานผลของสมการถดถอยรูปแบบสมการ

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

สมมติฐานเบื้องต้นในการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสมมติฐานความสัมพันธ์เบื้องต้น ระหว่างตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

ลำดับ	ตัวแปรตาม	สัญลักษณ์	ทิศทางความสัมพันธ์	เนื่องจาก
1	ดัชนีราคาผู้บริโภค	(CPI)	+	ดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นจะทำให้ปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น
2	ปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน	(DEP)	-/+	ภาคครัวเรือนมีเงินเหลือเพียงพอที่จะฝาก แสดงว่าไม่มีความต้องการใช้เงิน ปริมาณการของสินเชื่อก็จะลดลง หรือในทางตรงกันข้ามถ้าภาคครัวเรือนนำเงินไปฝากทำให้ธนาคารมีเงินเพื่อปล่อยสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทำให้หนี้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ลำดับ	ตัวแปรตาม	สัญลักษณ์	ทิศทางความสัมพันธ์	เนื่องจาก
3	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยชั้นดี	(MRR)	-	ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงก็อาจจะส่งผลให้การขอปริมาณสินเชื่อลดลง
4	อัตราผลตอบแทนรัฐบาล	(RF)	-	ถ้าอัตราผลตอบแทนรัฐบาลสูงขึ้นจะทำให้ภาคครัวเรือนหันไปออม แล้วทำให้ปริมาณสินเชื่อลดลง
5	ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค	(CCI)	+	ถ้าความเชื่อมั่นผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ปริมาณสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น
6	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	(GDP)	+	ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น คนต้องการจะลงทุน หรือ กู้ยืมเงินมาลงทุนมากขึ้น
7	ปริมาณค่าใช้จ่ายครัวเรือน	(EXP)	+	ถ้าปริมาณค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้มีการกู้ยืมไปใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น
8	ปริมาณรายได้ภาคครัวเรือน	(RA)	-	ปริมาณรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้การกู้เงินลดน้อยลงเพราะมีเงินเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย
9	อัตราแลกเปลี่ยน	(EXC)	+	อัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (เงินบาทอ่อนค่า) การผลิตเพิ่มมากขึ้นทำให้ความต้องการสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น
10	อัตราเงินเฟ้อ	(IF)	+	อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จะมีการเพิ่มกำลังการผลิต และมีความต้องการสินเชื่อเพิ่มขึ้น

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ทุกตัวเพื่อรายงานค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตามดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลสถิติเบื้องต้น

	CCI	CPI	DEP	EXCHANG	EXP	IF	GDP	MRR	RA	RF
Mean	28.27972	95.42979	8794161.	33.13157	18735.94	1.826643	1032758.	8.757483	24005.71	2.267762
Median	30.30000	98.25000	9242117.	33.20250	19061.00	1.900000	1076263.	9.630000	25194.00	2.060000
Maximum	46.10000	102.6300	1224075	36.16150	21436.50	9.200000	1363798.	9.630000	27000.00	4.700000
Minimum	7.500000	82.20000	5931278.	29.07650	14500.00	-4.400000	730617.8	7.280000	18660.00	1.010000
Std. Dev.	10.89746	6.037062	2232290.	1.895519	2394.024	2.109567	197302.8	0.966440	2912.380	0.849392

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับร้อยละ 28.28 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 30.30 เท่ากับ ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับร้อยละ 46.10 ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับร้อยละ 7.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับร้อยละ 10.58

ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับร้อยละ 95.39 ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับร้อยละ 98.17 ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับร้อยละ 102.63 ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับร้อยละ 82.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับร้อยละ 6.04

ปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (DEP) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับ 8,776,975 บาท ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 9,231,621 บาท ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 12,240,750 บาท ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 5,931,278 บาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับ 2,234,011 บาท

อัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศ (Exchange rate) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับ 33.13 บาท ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 33.20 บาท ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 36.16 บาท ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 29.08 บาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ร้อยละ 1.90

ปริมาณค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือน (EXP) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับ 18,722.63 บาท ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 18,913.5018 บาท ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 21,436.50 บาท ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 14,500.00 บาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับ 2,390.981 บาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มีค่าเฉลี่ย (mean) 1,031,841 ล้านบาท ค่ามัธยฐาน (Median) 1,053,021 ล้านบาท เท่ากับค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 1,363,798 ล้านบาท ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 730,617.8 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับ 196,919 บาท

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยขั้นต่ำ (MRR) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับร้อยละ 8.75 ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับร้อยละ 9.63 ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับร้อยละ 9.63 ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ ร้อยละ 7.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับร้อยละ 0.97

ปริมาณรายได้ภาคครัวเรือน (RA) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับ 23,992.26 บาท ค่ามัธยฐาน (Median) 24,704.48 บาท เท่ากับค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 27,000.00 บาท ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 18680.00 บาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับ 2,906.66 บาท

อัตราผลตอบแทนรัฐบาล (RF) มีค่าเฉลี่ย (mean) ร้อยละ 2.26 เท่ากับ ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ ร้อยละ 2.04 ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับร้อยละ 4.7 ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับร้อยละ 1.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับร้อยละ 0.85

อัตราเงินเฟ้อ (IF) มีค่าเฉลี่ย (mean) เท่ากับร้อยละ 1.83 ค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับร้อยละ 1.90 ค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับร้อยละ 9.20 ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ ร้อยละ -4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เท่ากับร้อยละ

ตารางที่ 4 ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

	Ln(Loan)	CCI	CPI	Ln(DEP)	Ln(EXC)	Ln(EXP)	IF	MRR	Ln(RA)	RF
Ln(Loan)	1.000000									
CCI	0.890461	1.000000								
CPI	0.952094	0.870962	1.000000							
Ln(DEP)	0.985638	0.890324	0.918866	1.000000						
Ln(EXC)	0.217262	0.050656	-0.017295	0.289525	1.000000					
Ln(EXP)	0.977982	0.874442	0.963698	0.959485	0.186808	1.000000				
IF	-0.435529	-0.354790	-0.270969	-0.467405	-0.522851	-0.428523	1.000000			
MRR	0.930871	0.871408	0.925423	0.933673	0.154029	0.928391	-0.443849	1.000000		
Ln(RA)	0.972308	0.883846	0.973418	0.939363	0.094009	0.986418	-0.425064	0.927743	1.000000	
RF	-0.593289	-0.421435	-0.497740	-0.584914	-0.412206	-0.624195	0.694822	-0.469509	-0.610252	1.000000
Ln(GDP)	0.854005	0.932897	0.960599	0.958172	0.884057	0.956429	-0.599936	0.985638	0.890324	0.918866

ตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ(Multicollinearity) ซึ่งจากการพิจารณาตัวแปรอิสระคู่ที่เกิดปัญหา Multicollinearity ให้เลือกตัดตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อยกว่าออกจากสมการถดถอยพบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเอง มีถึง 6 ตัวซึ่งได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI) ปริมาณเงินฝาก Ln (DEP) ค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือน Ln(EXP) รายได้ภาคครัวเรือน Ln (RA) อัตราดอกเบี้ยผู้กู้รายย่อยชั้นดี (MRR) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัดตัวแปรทั้งหมดออกให้เหลือเพียงหนึ่งตัวเพื่อเป็นตัวแทนในสมการซึ่งได้แก่ ปริมาณเงินฝาก Ln(DEP)

หลังจากนั้นตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนไม่คงที่ของความคลาดเคลื่อน (Heteroskedasticity) และปัญหาความสัมพันธ์กันเองของความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ซึ่งพบปัญหาดังกล่าวจึงปรับแก้ผลของสมการถดถอยโดยใช้แนวคิด HAC Newey-West

จากนั้นทดสอบสมมติฐานตามขั้นตอน สามารถเขียนรายผลของสมการถดถอยในรูปแบบสมการดังนี้

$$\text{LnLOAN}_{i,t} = -1.0554 + 7.2219 \text{LnDEP}_{i,t} - 0.8945 \text{LnExc}_{i,t} - 0.0217 \text{RF}_{i,t} + 0.0189 \text{IF}_{i,t}$$

(0.0000)*** (0.0001)*** (0.0007)** (0.3154)

$$R\text{-Squared} = 0.9682$$

จากข้อมูลผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่า Adjust R-Square มีค่าเท่ากับร้อยละ 96.82 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ภายในสมการถดถอยสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อกู้ภาคครัวเรือนร้อยละ 96.82 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3.18 เป็นผลมาจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในสมการนี้

สรุปตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามที่มีนัยสำคัญ

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามที่มีนัยสำคัญเป็นไปตามสมมติฐานคือ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ ลอการิทึมของปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (LOG_DEP) ตัวแปรที่มีนัยสำคัญร้อยละ 99 แต่ไม่เป็นไป

ตามสมมติฐานได้แก่ ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยน (LOG_EXC) ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามที่มีนัยสำคัญและเป็นไปตามสมมติฐานคือ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล (RF)

ลอการิทึมของปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (LOG_DEP) มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 7.2219 และค่า t-statistic เท่ากับ 41.7787 ซึ่งจะสามารถอธิบายได้ว่า ลอการิทึมของปริมาณเงินฝากเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้ปริมาณเงินเชื่อเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.7787 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยน (LOG_EXC) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8945 และค่า t-statistic เท่ากับ -4.0482 ซึ่งจะสามารถอธิบายได้ว่า ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้ปริมาณเงินเชื่อลดลงร้อยละ 4.0482 เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (RF) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.0217 และ t-statistic เท่ากับ -3.4759 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้ปริมาณเงินฝากลดลง 3.4759 เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. อภิปรายผล

1) ปริมาณเงินฝาก (DEP) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินเชื่อภาคครัวเรือน (LOAN) ในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าหากสัดส่วนของลอการิทึมของปริมาณเงินฝากเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ปริมาณเงินเชื่อภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นซึ่งตรงกับผลงานการศึกษาค้นคว้าของงานวิจัยอิสระของ วิมล จินดาเงิน (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งอธิบายว่า ปริมาณเงินฝากของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการให้สินเชื่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย กองทองทุ่ง (2555) ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินฝากมีความสัมพันธ์กับปริมาณการให้สินเชื่อในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1976 และสอดคล้องกับงานวิจัยอิสระของ ณิชภัทร ไทยเทศ (2556) ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินฝากมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินเชื่อ ปริมาณหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินเชื่อ เนื่องจากเงินฝากซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญของธนาคารพาณิชย์ เป็นฐานสำคัญในการกระจายสินเชื่อ ดังนั้นเงินฝากในธนาคารมากขึ้น ซึ่งหมายถึงปริมาณเงินในธนาคารเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ธนาคารจะสามารถนำมไปปล่อยสินเชื่อภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น และทำให้ปริมาณเงินเชื่อภาคครัวเรือนหรือหนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแสวงหากำไรสูงสุดของธนาคารพาณิชย์

2) อัตราแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินเชื่อภาคครัวเรือน (LOAN) ในทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้เห็นว่าถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (ค่าเงินบาทอ่อนค่า) จะทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มมากขึ้น เกิดการขยายกำลังการผลิต ซึ่งทำให้ปริมาณเงินไหลเข้าประเทศเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของภาคธุรกิจหรือภาคครัวเรือนมีปริมาณเงินใช้อุปโภคบริโภคมากขึ้นทำให้การขอสินเชื่อภาคครัวเรือน หรือ ภาคธุรกิจ SME ลดน้อยลงซึ่งในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนลดลง (ค่าเงินบาทแข็งค่า) จะทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง เกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ ปริมาณเงินไหลเข้าประเทศน้อยลง ทำให้ทั้งภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนมีเงินในมือไม่พอใช้อุปโภคบริโภค อาจจะทำให้การขอ

สินเชื่อภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับร้อยละ 99 ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ วิลาสินี (2015) พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณรายได้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย มีความแตกต่างกัน ออกไปในแต่ละกลุ่มธนาคาร กล่าวคือปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณรายได้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้ง ระบบ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้น ดีปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณรายได้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลมีความสัมพันธ์กับปริมาณการให้สินเชื่อภาคครัวเรือน (LOAN) ใน ทิศทางตรงกันข้ามกล่าวคือ ถ้าอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ปริมาณสินเชื่อลดลงอธิบายได้ ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลเพิ่มขึ้นจะทำให้ภาคครัวเรือนหันมาออมจากการซื้อพันธบัตรรัฐบาลมากกว่าการนำ เงินไปฝากธนาคาร ซึ่งเงินฝากนั้นเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญของธนาคารพาณิชย์ เมื่อเงินฝากลดลงก็จะทำให้จำนวนเงิน ที่จะนำไปปล่อยสินเชื่อลดลงอย่างมีนัยสำคัญร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการออมและการลงทุน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อของ ภาคครัวเรือนของธนาคารแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2561 จำนวน 144 เดือน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา Regression model เพื่อศึกษาและอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยพิจารณาเลือกปัจจัยที่จะศึกษา ได้แก่ ลอการิทึม ของปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน (LOG_DEP) อัตราผลตอบแทนรัฐบาล (RF) ลอการิทึมของอัตราแลกเปลี่ยน (LOG_EXC) และอัตราเงินเฟ้อ (IF) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยขั้นดี (MRRและดัชนีความ เชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI) ลอการิทึมของปริมาณรายได้ภาคครัวเรือน (LOG_RA) ลอการิทึมผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ (LOG_GDP) และ ลอการิทึมปริมาณค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือน (LOG_EXP)

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 10 ตัวแปร มีเพียง 3 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณ สินเชื่อภาคครัวเรือน (LOG_LOAN) ได้แก่ ลอการิทึมของปริมาณเงินฝาก (LOG_DEP) ลอการิทึมของอัตรา แลกเปลี่ยน (LOG_EXC) อัตราผลตอบแทนรัฐบาล (RF)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับปริมาณการให้สินเชื่อนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือปริมาณเงินฝาก อัตราแลกเปลี่ยน อัตราผลตอบแทน พันธบัตรรัฐบาลโดยเฉพาะ เงินฝาก ถ้าปริมาณเงินฝากเพิ่มมากขึ้นทำให้ปริมาณสินเชื่อเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน การที่ ธนาคารปล่อยสินเชื่อมากขึ้นนั้นทำให้รายได้รับจากดอกเบี้ยเพิ่มตามไปด้วย ดังนั้นธนาคารควรจะต้องจัดสรรนโยบายใน การจูงใจให้ภาคครัวเรือนมาฝากเงินเพิ่มขึ้น นอกจากรายได้ธนาคารที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้ภาคครัวเรือนมีการออมมาก ขึ้นด้วยทั้งนี้ต้องเป็นการปล่อยสินเชื่อที่มีคุณภาพด้วยเพราะถ้าปล่อยสินเชื่อปริมาณมากแล้วภาคครัวเรือนไม่สามารถ ชำระได้ อาจจะเป็นหนี้เสียส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้นำตัวแปรที่เป็นปัจจัยหลักๆมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยไม่สามารถบ่งบอก ถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือนได้มากนัก ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปควรคำนึงถึงตัวแปรที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับปริมาณการให้สินเชื่อ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญกับปริมาณสินเชื่อภาค ครัวเรือน

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณสินเชื่อภาคครัวเรือน ซึ่งเป็นสินเชื่อส่วนหนึ่งในประเทศเท่านั้น ดังนั้นการศึกษารั้งต่อไปควรแยกศึกษาสินเชื่อประเภทอื่น ๆ ในประเทศเพิ่มด้วยเช่นสินเชื่อภาคธุรกิจเป็นต้น เพื่อนำผลงานวิจัยมากำหนดนโยบายการให้สินเชื่อทั้งภาคครัวเรือน และ ภาคธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย กองทองทุ่ง. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทยจำกัด (มหาชน).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.eco.ru.ac.th/yecon/index.php>.

นิชาภัทร ไทยเทศ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณ สินเชื่อธนาคารออมสิน. วิทยานิพนธ์ปริญญา เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิมล จินดาเงิน. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

วิลาสินี สุขะพันธุ์. (2554). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. การศึกษา

ค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย. อัตราดอกเบี้ยผู้กู้รายย่อยชั้นดี พ.ศ.2550-2561. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.bot.or.th>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ปริมาณเงินฝากภาคครัวเรือน พ.ศ.2550-2561. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จากออนไลน์:

<http://www.bot.or.th>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. อัตราเงินเฟ้อ. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bot.or.th>